

Māksliniekam jāprot uzgleznot plaukstas. Saruna ar Annu Heinrichsoni

Anna Heinrichsone pazīstama kā scenogrāfe, kostīmu māksliniece, grafiķe un gleznotāja, kuras darbi atrodas Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijā. Māksliniece piedalījies neskaitāmās grupas izstādēs, ir dekorāciju un kostīmu autore vairāk nekā 50 teātra izrādēm. Par izstādi "Vecums" 2010. gada nogalē Heinrichsone tika izvirzīta prestižajai "Purvīša balvai", savukārt no 26. jūlija līdz 21. augustam galerijā "Māksla XO" būs skatāma viņas izstāde "Mežā. Eduards Roess".

Jaunākās Annas Heinrichsones personālizstādes "Mežā. Eduards Roess" ierosinātāja ir fotogrāfija, kas uzņemta Ainažos pagājušā gadsimta 50. gados. Tur redzama Eduards Roess, sastindzis ekspresijā, ar spieķi uzbrūk fotogrāfam. Aiz viņa muguras ar vēlīgu smaidu sēž draudzene. Ierāmētā kustība pāraug kadra robežas, jūtams jūras tuvums, mežs, krūmi, sausā zāle un smilgas. Apbrīnojamā veidā Eduarda draudzenes maigais izliekums šo fotogrāfiju atklāj tik pārļaičīgi emocionālu, ka māksliniece Anna Heinrichsone to mēģinājusi tālāk "izpētīt" savās gleznās, pārvēršot par izkaltušām saknēm, kokiem bez lapām, bezkrāsainām matu pinkām, grumbu līnijām sejā. Skatītājam tiks dota iespēja ieraudzīt kaut ko, kas slēpjas aiz koku zariem, sejas izteiksmi aiz vecuma plīvura, ieraudzīt acis aiz brillēm, izdilušu ķermeņu pakļāvību.

Mākslas zinātniece Ilze Žeivate par mākslinieci stāsta: "Annas Heinrichsones gleznas, zīmējumi un instalācijas veido pilnīgi savrupu tēlu pasauli - Annas Heinrichsones mīmu teātri, kurā katrs jauns darbs kā filmas kadrs uztverams par iepriekšējā mākslas darba turpinājumu. Ar bērnu zīmējumiem raksturīgu tiešumu māksliniece ievieš savā eksistenciāli asociatīvajā pārdomu pasaulē - ironiski smeldzīgā un traģikomiskā: Annas Heinrichsones varoņi sapņo, skumst, raud un smejas, kliec, simboliski žestikulē, pauzē. Vai arī - ieraugām eņģeļu tiešos un klusējošos skatienus, mūku un vecu cilvēku atklāsmes. Mākslinieces darbos svarīgākais ir domāšanas, pašizziņas process, kas pāriet zīmējumā, krāsā, gaismā, ēnā un telpā, kur norisinās drāmas stāstījums."

Heinrichsones Purvīša balvai nominētās izstādes "Vecums" multimedijālais idejiskais dalījums tika veidots trīs daļās: cīņa, dūmaka un mīlestība. Katra daļa ietver gan gleznas, gan telpiskus objektus. Māksliniece atklāj: "Savu darbību radošajā jomā vienmēr esmu saistījusi ar pētniecisko pieeju mākslai un dzīves procesiem. Šobrīd ir kļuvis saistošs un dīvaini interesants mērķis - ceļojums uz vecumu. Visas asociācijas ar šo ceļu, mēģinot ietērt tās vārdos, kļūst banālas. Arī tāda veida salīdzinājumi kā - "atklāt vecumu kā jaunu neredzētu zemi". Bet tomēr kaut kas tur IR. Un tas man šķiet interesants un izpētes vērts. Zināma fatālisma sajaukums ar jautru bezrūpību. Kāpināts ironiskums zem segvārda "piederze" un nekontrolēti bērniības atmiņu uzplūdi. Tajā var ieraudzīt pavisam sīkas parādības un tai pašā laikā arī apzināti ieelpot globālu, pat kosmisku apziņas elpu. Nejūsmot par to, cik skaisti noveco citi, cik harmoniskas vai, tieši pretēji, neiecietīgas ir citu vecu cilvēku attiecības. Manu dziļāko interesi saista pētīt sevi šajā ceļojumā."

"Izstāde uzrunāja ar nepārprotamu mākslinieka vēlēšanos pateikt ko svarīgu, sev eksistenciāli nozīmīgi atrisināmu. Ar atļaušanos ķerties pie slidenas tēmas, kas nereti kļūst spekulatīva, priecājoties, piemēram, par krunku interesanto faktūru vecu cilvēku sejās vai vienkārši tiecoties iežēlināt skatītāju. Annas Heinrichsones variants pārliecināja ar gleznojumu šķietamo nepretenciozītāti, centrējoties uz vienu, ideju sublimējošu darbu, kuram apkārt dažādu komponentu kopskaņā domām par šo neizbēgamo fenomenu, kas piemeklēs katru no mums, radīta aizkustinošas sirsnības atmosfēra," ekspertu izvēli skaidro mākslas vēsturniece Laima Slava. Māksliniece uzsver, ka viņas iekšējā kodeksa galvenais kritērijs ir - būt patiesai.

Kāds Jūsu izpildījumā būtu "vidējā latvieša" portrets?

A.H.: Es īsti nezinu, kas tas tāds ir - vidējais latvietis. Gribētos tomēr skatīties plašāk un pieņemt katru latvieti kā pasaules pilsoni. Protams, ja būtu jāzīmē karikatūra par katru tautību, latvietis izskatītos tāds panaivs, bet ar lielu apņēmību.

Vai tehnoloģiju laikmetā mākslai ir nākotne? Kāda, Jūsaprāt, tā ir?

A.H.: Tehnoloģijas arī ir māksla. Priekšstats par mākslinieku kā par kādu malā stāvošu, pasīvu vērotāju sen vairāk nav aktuāls. Māksla ir profesionālā radošā izpausme, tas robežas ir pietiekoši plašas. Tie, kas noliedz tās nozīmi, dzīvo vienai dienai, bez nākotnes.

Vai, radot darbu, Jūs izjūtat atbildību skatītāja priekšā?

A.H.: Nē, kādu laiku jau nejūtu. Esmu sev pieņēmusi iekšēju kodeksu, pēc kura mēģinu dzīvot un strādāt. Ka galvenais kritērijs ir būt patiesai. Tas attiecas gan uz glezniecību, gan uz darbu teātrī.

Kāda ir Jūsu vecāku loma mākslā?

A.H.: Ivars un Helēna Heinrihsoni ir neapšaubāmā kvalitāte, un tā ir viņu loma mūsdienu mākslā. Protams, viņu gleznošanas paņēmieni un tehnika ir kā odere visam, ko daru.

Ko uzgleznot vai izveidot jāprot jebkuram māksliniekam?

A.H.: Rokas (plaukstas).

Ko Jūs gribētu mākslā pateikt tādu, pēc kā varētu mākslai mest mieru?

A.H.: Mans darbs ir mans dzīvesveids, līdz ar to sanāk, ka mest mieru būtu vienkārši nomirt.

Kādas mākslas kolekcijas ietvaros nokļūstot Jūsu darbam, Jums būtu patiess lepnums?

A.H.: Esmu pagodināta, ka mans darbs ir Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijā. Mans mērķis nav iespraukties kaut kur un par katru cenu.